

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Szabadkai Ügyvédi Iroda (**jogi képviselő címe**) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Szűcs és Társai Ügyvédi Iroda (**jogi képviselő címe**) által képviselt **I. rendű alperes** (I.rendű alperes címe) I. rendű, a dr. Lengyel István Ügyvédi Iroda (**jogi képviselő címe**) által képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen váltón alapuló tartozás megfizetése iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2014. november 13. napján kelt 32.P.21.321/2014/6. számú ítélete ellen az alperesek által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen 15 nap alatt fizessenek meg a felperesnek 300.000 (Háromszázezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alpereseket, hogy az állami adóhatóság külön felhívására, a felhívásban megjelölt módon és számlára egyetemlegesen fizessenek meg 2.240.000 (Kettőmillió-kettőszáznegyvenezer) forint fellebbezési illetéket az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes birtokában van az I. rendű alperes által Székesfehérváron 2009. május 29-én 28.000.000 forint összegre kiállított saját váltó, amiben az I. rendű alperes a perben nem álló **J.T.** részére vagy rendeletére 2012. január 30-i határidővel vállalt teljesítést. A váltón az „óvás nélkül” szöveg is szerepel. A tartozásért a váltóra írt nyilatkozattal a II. rendű alperes magánszemélynként készfizető kezességet vállalt. A felperes a váltót forgatás útján 2012. január 21-én szerezte meg **J.T.**től.

A felperes kérésére 2012. január 31-én közjegyző előtt óvás felvételére került sor, a váltó eredeti példányának bemutatásával.

Jelen kereset benyújtását követően a II. rendű alperes 2012. március 26-án feljelentést tett magánokirat hamisítás vétsége miatt ismeretlen tettes ellen. Előadta, hogy soha, semmilyen jogviszony keretében nem vállalt 28.000.000 forint összegű fizetési kötelezettséget **J.T.** felé sem váltó keretében, sem más módon. Elmondta, hogy 2010. június 23-án a ... szám alatti ingatlan területén lévő csarnokban **J.T.** - két társával együtt - fenyegető magatartással, akarathajlító pressziót gyakorolva rávette őt arra, hogy négy különböző okiratot aláírjon. A négy okirat közül az egyik egy bírói ítélet volt, amit pénztárbizonylatnak nézett. A papír nem volt kitöltve, azon név nem szerepelt, csak az aláírás helye volt kipontozva. Az ítélet nagy részét **J.T.** előle letakarta és felszólította nevének aláírására. Ezek után az üres bírói ítéletet egy helyen aláírta. A feljelentésben előadta, hogy feltételezi, hogy a pénztárbizonylatnak tűnő kitöltetlen dokumentum az az ítélet, melyen

utóbb dátumokat, összeget és esedékességet, teljesítés helyét, valamint váltókötelezettként az I. rendű, váltókezesként a II. rendű alperes személyét tüntették fel.

A nyomozás során az eredeti váltót a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézetének írásszakértője megvizsgálta és megállapította, hogy a váltó kitöltését képező kéz- és számjegyzírások **J.T.** kezétől, a váltókötelezetti és a váltókezesi aláírások pedig a II. rendű alperes kezétől származnak.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2012. február 15-én benyújtott és módosított keresetében az I. rendű alperest mint váltókötelezettet, a II. rendű alperest mint váltókezeset egyetemlegesen kérte kötelezni 28.000.000 forint váltón alapuló tartozás, továbbá ennek 2012. január 30-tól a kifizetésig járó évi 6 % mértékű késedelmi kamat 0,003 váltódíj, valamint perköltség megfizetésére.

Arra hivatkozott, hogy a váltót forgatmány útján szerezte meg, a fizetési határidő lejártát követően azonban sem a váltókötelezett, sem a váltókezes fizetési kötelezettségének nem tett eleget. Keresetének jogalapjaként az 1/1965. (I.24.) IM rendelet (Vár.) 77. § (1) bekezdésére és 78. § (3) bekezdésére hivatkozott.

Az alperesek az ellenkérelmükben a felperes keresetének elutasítását kérték.

Elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy a váltón alapuló tartozás nem jött létre érvényesen. Azt elismerték, hogy váltókötelezettként a II. rendű alperes - az I. rendű alperes törvényes képviselőjeként - aláírta, azonban állították, hogy aláíráskor a váltón csak a formai (nyomtatott) elemek szerepeltek, továbbá az iratot az I. rendű alperes kényszer és fenyegetés hatása alatt írta alá.

Másodlagosan arra hivatkoztak, hogy a felek között nem volt megállapodás a váltó tartalmára vonatkozóan, az I. rendű alperes üres nyomtatványt írt alá. Tagadták, hogy bármelyik alperes és az eredeti váltójogosult között létrejött volna olyan alapjogviszony, amelyhez kapcsolódóan bármilyen biztosítékadás, így váltó nyújtása merült volna fel. Abban az időben kölcsönre egyébként sem volt szüksége az I. rendű alperesnek. A II. rendű alperes azt is állította, hogy az iratot kizárólag az I. rendű alperes törvényes képviselőjeként írta alá, magánszemélyként nem, készfizető kezességvállaló nyilatkozatot nem tett, azaz az ezen a helyen lévő aláírás nem tőle származik.

Az alperesek - hivatkozva a Vár. 17. §-ára - állították, hogy a felperes a váltó megszerzésével tudatosan az alperesek hátrányára cselekedett. A birtokba adás nem a tulajdonjog átruházását célozta, hanem arra irányult, hogy az alperesek a váltóbirtokossal szemben korlátozva legyenek kifogásaik előterjesztésében. Ennek alátámasztásaként utaltak arra, hogy a felperes **J.T.**-sal szemben nem érvényesített igényt, a vele szembeni megtérítési igényét hagyta elévülni. Álláspontjuk szerint az álforgatmány tényét alátámasztja, hogy az érintettek állításain kívül nincs bizonyíték sem a felperes és **J.T.** közti forgatmány alapügyletére, sem **J.T.** és az alperesek közti ügyletre. A váltóra vezetett forgatmány tehát ún. burkolt beszédű forgatmánynak minősül.

Harmadlagosan arra hivatkoztak, hogy a Ptk. 221. § (3) bekezdésében foglalt szabályra tekintettel érvénytelen a II. rendű alperesnek az I. rendű alperes törvényes képviselőjeként tett nyilatkozata, mivel a főkötelezett és a kezes között érdekellentét áll fenn, a jogszabályi tilalom megsértése a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisséget eredményez.

Vitatták azt is, hogy a felperes birtokában lenne az eredeti váltó, továbbá vitatták a büntetőeljáráásban beszerzett szakvélemény megalapozottságát is.

A Székesfehérvári Törvényszék a 2013. december 10. napján kelt 32.P.20.332/2012/49. számú ítéletében egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy a felperes részére 15 nap alatt fizessenek meg 28.000.000 forintot, ezen összeg után 2012. január 30-tól a kifizetésig számított évi 6 %-os kamatot és 84.000 forint összegű váltódíjat, valamint 1.320.800 forint perköltséget, továbbá az államnak 1.500.000 forint kereseti illetéket.

Határozata indokolása szerint a felperes igazságügyi írásszakértői véleménnyel bizonyította, hogy a

birtokában lévő váltón szereplő mindkét aláírás a II. rendű alperestől származik. A büntetőeljárásban a váltón lévő aláírások azonosítása írásszakértői vizsgálat tárgya volt, ezért külön, a jelen perben erre nem rendelt ki igazságügyi szakértőt. A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézetének szakvéleménye aggálytalanul megállapította, hogy a kibocsátói és a kezesi aláírások egyaránt a II. rendű alperestől származnak. A beszerzett szakvélemény készítője olyan intézet, amely a 282/2007. (X.26.) Korm. rendelet 4. számú melléklete szerint büntetőügyben értékpapírok eredetiségével, illetve hamisításával kapcsolatos vizsgálat körében szakvélemény adására jogosult, a szakvéleményt a névjegyzékben szereplő írás- és okmányszakértő ellenjegyezte. Az alperesek az írásszakértői véleménnyel szemben megalapozott aggályt nem tudtak felhozni, ezért az aláírások azonosítása érdekében más szakértőt nem volt indokolt kirendelni. Az alperesek által beszerzett ún. előzetes szakvélemény sem volt alkalmas ezen igazságügyi szakvélemény megalapozottságát aggályossá tenni. A váltón szereplő alperesi aláírások másolás (fénymásolás) vagy másfajta hamisítás útján történő keletkezését az írásszakértői vélemény is, illetve a perben meghallgatott igazságügyi okmányszakértő is kizárta, megállapítva és megindokolva, hogy az írásnyomat kézírástól származik. A váltó tartalmazta a Vár. 75. § (1)-(7) pontjaiban felsorolt kellékeket, ezért az alakilag hibátlan, saját váltónak minősül.

Az I. rendű alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a nyilatkozatot kényszer, fenyegetés hatására tette, ezt azonban nem tudta bizonyítani. A 2010-ben tett feljelentése a fenyegetés tényét nem bizonyítja, ezt a büntetőeljárást az ügyészség megszüntette. A II. rendű alperes házastársának tanúvallomása ugyancsak nem tekinthető aggálytalanak a hozzátartozói kapcsolat miatt. Ezen túlmenően a házastárs az eseményeket közvetlenül nem észlelte, azokról kizárólag a II. rendű alperes elmondása alapján szerzett információt. Az alperesek által felhozott azon körülmények, hogy 2009-ben anyagi helyzetük miatt nem szorultak kölcsön felvételére, nem zárják ki teljes bizonyossággal az alapügylet tényét.

Ugyancsak sikertelen maradt annak bizonyítása, hogy 2010. június 23-án egy üres, kitöltetlen kötelezettségvállaló nyilatkozat nélküli váltót írt alá a II. rendű alperes. Az írásszakértő megállapította, hogy a váltón lévő kézírások közül kizárólag az aláírások származnak a II. rendű alperes kezétől, a pénzösszeg fizetésére szóló kötelezettségvállalás szövege **J.T.** kezétől származó írás eredménye. Ugyanakkor önmagában a váltóra vezetett pusztá aláírás is váltónyilatkozatnak számít, más hiányt utólag, bármely váltóbirtokos pótolhatja, a váltót kitöltheti.

Abban az esetben, ha az alperesek bizonyították volna, hogy **J.T.** részéről írt szöveg időben jóval az alperesi aláírásokat követően került volna az iratra, abból sem következne szükségszerűen, hogy az alperesek nem tettek váltókibocsátói, illetve kezesi nyilatkozatot. Erre tekintettel szükségtelen bizonyítást elrendelni a különböző kézírások időbeliségben történő eltérésére. A tárgyaláson beszerzett szóbeli okmányszakértői vélemény szerint különböző aláírások időbeli egyezőségének vizsgálata a jelenlegi technikai lehetőségek mellett nem vagy csak korlátozottan lehetséges. Amennyiben elrendelte volna az írásnyomok eltéréseinek fluoreszcenciás vizsgálattal történő szakértői elemzését, annak az alperesi oldalra nézve esetlegesen kedvező megállapítása sem lenne alkalmas eltérő tényállás megállapítására, figyelemmel **dr. A. L.** szóbeli szakvéleményére, illetve a bizonyítási teher szabályaira, ezért a bíróság ezt a bizonyítást ugyancsak mellőzte. Amennyiben az alperesek bizonyítják, hogy **J.T.** kézírása és a névaláírások eltérő tollból származnak, az még nem ad alapot olyan következtetés levonására, hogy az alperesi írások 2010-ben a rendkívényes által írt szöveggel nem egy időben keletkeztek. Nincs jelentősége annak az alperesek által hivatkozott körülménynek sem, hogy a váltóblanketta mint nyomtatvány egy adott honlapon csak 2010 februárja óta érhető el.

Az elsőfokú bíróság elkészttség miatt mellőzte a per 2013. november 26-i tárgyalásán csatolt alperesi bizonyítékokat. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperesek nem tudták bizonyítani, hogy nem tettek váltónyilatkozatot.

A váltójogviszony jogosultja a váltó birtokosa. A felperes az eredeti váltó bemutatásával, illetve a

keresetlevél mellékleteként másolatban történő csatolásával igazolta a váltó birtoklását. A Pp. 191. § (3) bekezdése lehetővé teszi, hogy a bíróság elrendelje az eredeti váltó csatolását, azonban ez nem kötelezettsége. Az eljárás során a felperes három alkalommal is felmutatta az eredeti váltót, és az elsőfokú bíróság szemrevételezéssel megállapította, hogy az megegyezik a keresetlevélhez csatolt melléklettel. Ezen kívül a büntetőeljárásban a felperestől az iratot lefoglalták, az igazságügyi szakértői vizsgálat megállapította az irat eredetiségét, ezzel a felperes eleget tett a Pp. 197. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettségének.

A felperes forgatmány útján szerezte meg a perbeli váltót, azaz megszerezte a váltóból eredő jogosultságot. Az alperesek nem tudták bizonyítani azon hivatkozásukat, hogy ún. álforgatmány történt. Abból a körülményből, hogy tisztázatlan maradt az az ügylet, amelyhez kapcsolódóan ellenszolgáltatásként **J.T.** a váltót a felperesre forgatta, illetve tisztázatlan maradt az, hogy a felperes **J.T.** részére milyen forrásból nyújtott kölcsönt, nem következik szükségszerűen a forgatmány színlelt volta. A Vár. 17. §-ában rögzített rosszsziszeműség megállapítására nem ad alapot, hogy a felperes **J.T.**sal szemben nem érvényesített igényt.

Alapítván az alpereseknek a Ptk. 221. § (3) bekezdésére történt hivatkozása is. A II. rendű alperes kezesi nyilatkozatot tett, amely a szerződéses kötelmet biztosító mellékkötelezettség. A kezes érdeke az adós teljesítése, ezért az adóshoz képest nem tekinthető ellentétesen érdekelt félnek.

A II. rendű alperes által vállalt váltókezesesség készfizető kezesség, a váltó keze a váltóbirtokos irányában egyetemlegesen kötelezett a váltó kibocsátójával. Mindezekre tekintettel az alpereseket egyetemlegesen kötelezte a váltóban foglalt tartozás és a Vár. 48. § (1) bekezdés 2. és 4. pontjai alapján a járulékok megfizetésére.

A pereszes alpereseket kötelezte a pernyertes felperes költségeinek megfizetésére, e körben a jogi képviselő ügyvédi munkadíját vette figyelembe.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindkét alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérték annak megváltoztatásával a felperes keresetének az elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és az alperes másodfokú költségben történő marasztalását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla a 2014. július 3. napján kelt 14.Gf.40.178/2014/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy a másodfokú eljárásban a felperesnek 300.000 forint + áfa és az alpereseknek együttesen 300.000 forint + áfa másodfokú költsége merült fel. Megállapította, hogy az alperesek illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt fellebbezési eljárási illeték összege 2.240.000 forint.

Határozata indokolása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást részben hiányosan állapította meg és nem folytatta teljes körűen a bizonyítási eljárást, ezért ítélete részben megalapozatlan az alábbiakra tekintettel.

Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a perbeli váltó alakilag megfelel a Vár. 75. § 1-7. pontjaiban rögzített kellékeknek, ezért az érvényes.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének az álforgatmánnyal kapcsolatos jogi okfejtésével teljes egészében egyetértett. Önmagában az a tény, hogy a felperes az alperesek által hivatkozott álforgatmánnyal szemben nem tett ellentétes tényelőadást, az alpereseket a bizonyítási kötelezettség alól nem mentesíti.

A Vár. 7. §-a szerint, ha a váltón olyan személy aláírása szerepel, aki váltókötelezettséget nem vállalhat, vagy ha azon hamis aláírás, nem létező személy aláírása, vagy olyan aláírás van - amely

bármely más okból - nem kötelezi az aláírókat vagy azt a személyt, akinek a nevében a váltót aláírták, ez a többi aláíró kötelezettségét nem érinti.

Az alpereseknek ezzel kapcsolatban a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján fennálló bizonyítási kötelezettségük körében azt kellett volna bizonyítaniuk, hogy azt váltóképtelen személy írta alá; a hamis vagy hamisított váltó esetében nem felel az a személy, akinek aláírását beleegyezése nélkül tüntették fel a váltón; fiktív személy aláírása van a váltón; illetve egyéb ok, amelyek miatt az aláírónak kötelezettsége nem keletkezik, ilyen lehet pl. a kényszer, fenyegetés hatása alatti aláírás. Az alperesek az elsőfokú eljárásban fiktív személy, illetőleg váltóképtelen személy aláírására nem hivatkoztak, akarathibaként a kényszert, fenyegetést jelölték meg, illetőleg - a fellebbezésben kifejtettekkel egyezően - hamis aláírásra és egyúttal hamis váltóra hivatkoztak. Az elsőfokú bíróság a kényszer, fenyegetés hatására tett nyilatkozatra hivatkozást bizonyítatlanság miatt utasította el, amit az alperesek a fellebbezésükben nem sérelmeztek, ezért annak másodfokú bíróság által történő felülvizsgálatára a Pp. 253. § (3) bekezdésének korlátozó rendelkezésére tekintettel nem volt lehetőség.

Az aláírások vitatásával kapcsolatban az alperesek jogi képviselője a 2012. július 9-én tartott tárgyaláson maga kérte a büntetőeljárásban elkészítendő szakértői vélemény beszerzését és jelen eljárásban történő felhasználását, amit a 2012. október 1-jén tartott tárgyaláson megerősített. A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézete keretén belül eljáró **F. Sz. Gy.** írásszakértő a szakvéleményében - amit **N. E.** igazságügyi írás- és okmányszakértő megerősített - egyértelműen megállapította, hogy a vizsgált váltó kitöltését képező kérdéses kéz- és számjegyzírások egy kéztől származnak. A kéz- és számjegyzírások nem II.rendű alperes neve és nem **J. A.** kezétől származnak, azokat **J.T.** írta. A vizsgált váltón szereplő kérdéses „II.rendű alperes neve” aláírások ugyanattól a személytől, az írásmintákat készítő névtulajdonos kezétől származnak. Az írásbeli szakvéleményben foglaltakat a 2013. november 26-án tartott tárgyaláson **F. Sz. Gy.** írásszakértő és **dr. A. L.** igazságügyi szakértő megerősítették.

Az alperesek által beszerzett előzetes írásszakértői véleményt írásszakértők és nem igazságügyi szakértők készítették, amelyben az került megállapításra, hogy a 2009. május 29-i dátumozású váltón szereplő II.rendű alperes neve aláírások valószínűsíthetően nem egy kézírásról származnak, ám ennek igazolása az eredeti dokumentumon történő további vizsgálatot és szakértői véleményezést igényel. A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézetének szakvéleménye a másodfokú bíróság álláspontja szerint is aggálytalan, ellentmondásoktól mentes és az eredeti váltó vizsgálata alapján vonta le a következtetéseit. Ezzel szemben az előzetes írásszakértői véleményben rossz minőségű másolatból vonták le a következtetéseiket az írásszakértőt. Ezen túlmenően az eredeti váltó bemutatására az elsőfokú eljárásban három alkalommal került sor és a másodfokú eljárásban is felmutatta azt a felperes.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megalapozottan fogadta el a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézetének szakvéleményét, az abban szereplő következtetéseket döntése meghozatalakor kellő alappal felhasználhatta. Mindez pedig azt jelenti, hogy az alperesek nem tudták azt bizonyítani, hogy a perbeli váltó hamis váltó.

Ahhoz, hogy egy okirat váltónak minősüljön, elegendő a váltó elnevezés és a kiállító aláírása. Az I. rendű alperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta, hogy a kiállító aláírása tőle származik. Önmagában az a tény, hogy a váltó elnevezést az aláírásakor nem látta és azt gondolta, hogy egy pénztárbizonylatot ír alá, a fizetési kötelezettség alól nem mentesíti. Az alperesek fellebbezésben tett állításával szemben teljesen irreleváns, hogy az aláíró II.rendű alperes neve a bizonylat váltó minőségével nem volt tisztában.

Az alperesi fellebbezésben szereplő felperesi előadások általa rögzített esetleges ellentmondásosságnak - a II. rendű alperessel történő találkozás, illetőleg a 20.000.000forint kölcsön forrása tekintetében - nincs jelentősége, mert ez a perbeli jogvitát nem érinti. A váltó ugyanis forgatható értékpapír, amely absztrakt kötelezettségvállalást jelent, amiből következően nem a

felperesnek kell bizonyítania az alapügyletből eredő követelésének meglétét, neki csak a fizetési kötelezettségvállalást bizonyító váltót kell bemutatnia. Mindez pedig azt jelenti, hogy a felperesnek a követelése jogcímét ésösszecszerűségét nem kell bizonyítania, a bizonyítási kötelezettség az alpereseken van, kizárólag a Vár. 17. §-ában meghatározott kifogásokra hivatkozhatnak (BH 1997. 542, BH 2003. 474).

A felperesnek a váltóra alapított igénye miatt az alperesek fellebbezésének 5. pontjában felsoroltakat egyrészt nem kellett bizonyítania, másrészt a távolabbi rokonság, illetőleg a munkáltatói minőség a jelen perbeli jogvita elbírálása szempontjából irrelevánsak.

Az EBH 2007. 1622. számú elvi határozat szerint a váltókötelezett a váltóban foglalt feltétlen fizetési ígérete alapján köteles a váltóban írt összeg megfizetésére, ezért a jogosult nem köteles bizonyítani, hogy azt az alapjogviszonyt, amelynek a fedezetéül a váltó szolgált, teljesítette. A váltókötelezett bizonyíthatja, hogy a váltó jogosultjától nem kapta meg azt a szolgáltatást, amelynek biztosítására a váltót kiállította. Ennek bizonyításához azonban nem elegendő a jogosult szavahihetőségének meggyengítése, hanem azt is bizonyítania kell, hogy miért tett váltójogi nyilatkozatot, ha nem tartozott.

Mindebből következően irreleváns, hogy a felperesnek volt-e, és ha igen, honnan volt 20.000.000 forintja, azaz az anyagi helyzete lehetővé tette-e a kölcsön folyósítását, ezzel szemben az alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, hogy váltótartozásuk - kölcsönnyújtás hiányában - nem áll fenn.

Az elsőfokú bíróság az alperesek által a fellebbezésben sérelmezett bizonyítási indítványokat helyesen mellőzte, azoknak indokát adta.

Az I. rendű alperesi képviselői összeférhetetlenségével kapcsolatos álláspont nem erre a perre tartozik, az nem ütközik sem jogszabályba, sem jóerkölcsbe, egyébként pedig értelmezhetetlen.

Alaptalanul sérelmezték az alperesek a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézetének eljárását és szakvélemény adását, mivel az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény 2. § (1) bekezdése e) pontjának felhatalmazására tekintettel a 282/2007. (X.26.) Korm. rendelet 5. §-a alapján a 4. számú mellékletben a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézete mint szakvélemény adására feljogosított szervezet szerepel, többek között értékpapír eredetiségével, illetve hamisításával kapcsolatos vizsgálat elvégzésére feljogosított szervezetként. A büntetőeljárásban készült igazságügyi szakvéleményt az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (5) bekezdésére figyelemmel a jelen eljárásban felhasználhatta.

Arra az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott, hogy az alperesek által felhozott azon körülmények, hogy 2009-ben anyagi helyzetük miatt (2009. június 18-án kelt ingatlan adásvételi szerződés, II. rendű alperes házastársának betétben elhelyezett pénze) nem zárják ki teljes bizonyossággal az alapügylet tényét. Az elsőfokú bíróságnak azonban e körben rögzített tájékoztatása és kioktatása - figyelemmel a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakra - nem volt teljes körű, mivel az I. rendű alperest a perbeli időszakra vonatkozó főkönyvi kivonatának csatolására nem hívta fel.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét kizárólag az I. rendű alperes főkönyvi kivonata csatolásának hiánya miatt helyezte hatályon kívül a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján.

A megismételt eljárásban kizárólag az I. rendű alperest kell felhívnia a perbeli időszakra vonatkozóan a főkönyvi kivonatának a csatolására, amit a perben rendelkezésre álló bizonyítékokkal együtt kell értékelnie, illetőleg - a megelőző eljárásban az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítékokon túl - újabb bizonyítékot is előterjeszthetnek az alperesek, de csak kizárólag azon alperesi kifogás alátámasztására, hogy váltótartozásuk kölcsönnyújtás hiányában nem áll fenn.

A megismételt eljárásban az alperesek csatolták a 2009. évi egyszerűsített éves beszámolót a kiegészítő mellékletekkel együtt, a 2009. évi főkönyvi kivonatot, a hosszú és rövid lejáratú kötelezettségek listáját és a pénztárjelentéseket. Állították, hogy ezek az iratok azt bizonyítják, hogy

a perbeli kölcsön nagyságát elérő pénzmozgás nem történt, annak ugyanis a könyvelésből ki kellene derülnie, mivel szerepelnie kellene a váltókötelezettségnek is a könyvekben a kamatokkal együtt. Amennyiben azt készpénzben kapta, azt a házipénztárba kellett bevételezni, pénztárbizonylat kiállítása mellett. A tartozásnak forrásoldalon is meg kell jelennie a kötelezettségek analitikájában és a főkönyvi könyvelésben egyaránt. Ezzel szemben az eszközök oldalán nem jelent meg a 20.000.000 forint kölcsön és az aktív időbeli elhatárolások között sem jelent meg a 8.000.000 forint, illetve annak a hátralévő futamidőre eső része. Likviditási gondja az I. rendű alperesnek nem volt 2009-ben, adótartozása sem volt, beruházást nem tervezett, tevékenységét be kívánta fejezni, eszközeit értékesíteni akarta. Kérték **M. A., Zs. K., K. G., V. K., V. J.** és **R. M.** tanúként történő meghallgatását.

A Székesfehérvári Törvényszék a 2014. november 13-án kelt 32.P.21.321/2014/6. számú ítéletében egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy a felperes részére 15 nap alatt fizessenek meg 28.000.000 forintot, ezen összeg után 2012. január 30-tól a kifizetésig számított évi 6 %-os kamatot, 84.000 forint összegű váltódíjat, valamint 1.340.000 forint perköltséget, továbbá az államnak 1.500.000 forint kereseti illetéket.

Határozata indokolása szerint a megismételt eljárás tárgya kizárólag annak bizonyítása lehetett, hogy az I. rendű alperes részére **J.T.**-től 2009-ben kölcsön nyújtásra nem került sor. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ennek bizonyítására az I. rendű alperes által csatolt könyvelési anyag alkalmatlan. A beszámoló könyvvizsgálattal nincs alátámasztva, azon kizárólag az I. rendű alperes képviselőjének aláírása szerepel. Nem zárja ki a kölcsön felvételét az a körülmény, hogy a könyvelési anyagban nincs nyoma, és az sem, hogy nem derült ki, azt mire fordíthatták. Helyesen hivatkozott a felperes arra a köztudomású tényre, hogy a gazdasági ágazatban lehetőség van a megszerzett vagyonoknak, pénzeszközöknek az állami hatóságok előli elrejtésére. A kölcsön azért is hiányozhat a könyvelésből, hogy annak könyvelése nem történt meg. A kölcsönnek sem a házipénztárban, sem a cég bejelentett bankszámláján nem kellett megjelennie, mivel az I. rendű alperes rendelkezhetett nyilvántartásban fel nem tüntetett bankszámlával. **Zs. K.** könyvelőnek és a másik két alkalmazottnak sem kellett feltétlenül tudnia az ügyletről, ezért a tanúkenti meghallgatásuk szükségtelen.

Az a körülmény, hogy az alperesek 2009-ben nem szorultak kölcsön felvételére, még nem zárja ki annak megtörténtét, az ezzel kapcsolatos érvelést már a megelőző eljárásban hozott elsőfokú bíróság ítélete is tartalmazta. Nincs jelentősége ezért az alperesek anyagi helyzete vizsgálatának, szükségtelen az ezzel kapcsolatban indítványozott tanúbizonyítás elrendelése.

A **J.T.** által felhasznált pénzösszeg eredetével, illetve a tanú cégének házipénztárával kapcsolatos alperesi érvelés sem zárja ki feltétlenül a kölcsönnyújtást. Annak lehet jelentősége, hogy a tanú pontosan mit értett pénztárhiány alatt, azonban ennek tisztázására, bizonyítására az alperesek indítványt nem terjesztettek elő, érvelésük tényalapja ezért nem bizonyított. A tanú cége elleni, az alperesek által hivatkozott adóvégrehajtás, illetve a tanú által felvett ingatlanvásárlási hitel ténye, a tanú és a II. rendű alperes rövid ismeretsége sem zárja ki a kölcsön nyújtás tényét.

Nincs annak sem jelentősége, hogy a váltón fizetési helyként mi volt feltüntetve és annak sem, hogy a II. rendű alperes helyett a házastársa szokta az I. rendű alperes ügyeit intézni.

A felperes és **J.T.** közti ügylet háttere és ezzel kapcsolatosan az alperesek által felhozott körülmények irrelevánsak, ezért az ezzel összefüggő bizonyítást is mellőzte az elsőfokú bíróság.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság az alpereseket egyetemlegesen kötelezte a váltóban foglalt tartozás és a Vár. 48. § (1) bekezdés 2. és 4. pontjai alapján a járulékok, valamint pervesztességre tekintettel a perköltség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperesek és külön a II. rendű alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérték annak megváltoztatásával a kereset elutasítását; másodlagosan annak

hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság utasítását a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára.

Arra hivatkoztak, hogy az I. rendű alperes teljes egészében eleget tett a hatályon kívül helyező végzésben előírtaknak. Álláspontjuk szerint a csatolt iratok egyértelműen és kétséget kizáró módon bizonyítják, hogy a perbeli kölcsön nagyságát elérő pénzmozgás nem történt. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság irrelevánsnak minősítette azt a tény, aminek bizonyítása érdekében a megismételt elsőfokú eljárás elrendelésre került; továbbá alkalmatlannak minősítette a másodfokú bíróság által előírt bizonyítást.

A csatolt könyvelési bizonylatokból megállapítható, hogy 28.000.000 forint összegű tétel könyvelésére soha nem került sor, ebből pedig az következik, hogy ekkora összegű kölcsönt az I. rendű alperes nem vett fel.

Hivatkozva a Kúria Polgári Kollégiuma joggyakorlat elemző csoportjának összefoglaló véleményére előadták, hogy releváns ténynek tekintendő az alapügylet léte, amely tényt pontosan a másodfokú bíróság által előírt módon kell bizonyítani.

Álláspontjuk szerint a könyvelés adatai alapján kétséget kizáróan megállapíthatóan az I. rendű alperes 2009 májusában nem vett fel ekkora összegű kölcsönt. Ennek alátámasztására indítványozták tanúk meghallgatását, akikkel azt a tényt kívánták bizonyítani, hogy az I. rendű alperesnek váltó, illetve kölcsön ügylete sem volt, illetőleg nem szorult rá magánkölcsönök felvételére.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban is megfosztotta az alpereseket a bizonyítás lehetőségétől, amely lényeges eljárási szabálysértésnek minősül.

A 2014. november 13-i felperesi nyilatkozatra előadták, hogy adminisztrációs hiba miatt valóban téves adatok kerültek a kiegészítő mellékletben a céginformációs szolgálathoz, de az elsőfokú bírósághoz becsatolt anyag a helyes. A beszámoló javított adatokkal is csak azt tudja bizonyítani, hogy a kérdéses időszakban az I. rendű alperesnél nem történt ekkora pénzmozgás, mint ahogy azt a felperes állítja.

Sérelmezték, hogy a fekete gazdasággal kapcsolatos felperesi hivatkozást az elsőfokú bíróság relevánsnak tartotta, mivel az I. rendű alperesnél adóhátrány soha nem keletkezett, jelentős anyagi tartalékai voltak.

Álláspontjuk szerint a váltónál a forgatás jogi okát ugyanúgy vizsgálni lehet, mint ahogy a váltó kiállítása mögötti alapügyletet.

A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézetének véleményét - amelyet az első- és a másodfokú bíróság is elfogadott a megelőző eljárásban - továbbra is aggályosnak tartották, a szakértői vélemény alátámasztására semmilyen érv nem került rögzítésre, az ellentmondásokat az elsőfokú bíróság nem oldotta fel. Ismételten indítványozták N. E. igazságügyi szakértő bíróságon történő meghallgatását, valamint kérték, hogy az ítéletábra a korábbi álláspontját vizsgálja felül az általa rögzített érvek alapján.

Annak alátámasztására, hogy a váltót nem a II. rendű alperes írta alá, újabb igazságügyi írásszakértői magánvéleményt csatoltak.

Az általános szabályok szerint az I. rendű alperes könyvvizsgálatra nem kötelezett, ezért nem került a főkönyvi kivonat könyvvizsgálói záradékkal ellátva. Ennek ellenére azt igazságügyi könyvszakértő közreműködésével elvégeztették, amelyet a fellebbezéshez csatoltak.

Ismételten sérelmezték, hogy a per során igazságügyi okmányszakértő nem került kirendelésre, a váltó sem került a peres iratokhoz becsatolásra, a felperes csak egy színes másolati példányt bocsátott az alperesek rendelkezésére.

Kérték a II. rendű alperes házas társának a tanúkénti meghallgatását az ügy lényeges szempontjaira. Kifogásolták, hogy az I. rendű alperes által előlegezett 160.000 forint szakértői díjelőleg nem került sem felhasználásra, sem pedig visszautalásra.

Álláspontjuk szerint a perben első fokon eljáró bíró elfogult, nem tud részrehajlás nélkül ítélni, az

ügyet tárgyilagosan megítélni.

A II. rendű alperes a fellebbezésében a fentieken túl előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem tárta fel teljeskörűen a tényállást, nem vizsgálta a bizonyítékokat és nem adott helyt bizonyítási indítványaiknak.

A főkönyvi kivonaton túlmenően csatolták a 2009. évre vonatkozó teljes leltárt a hosszú és rövid lejáratú kötelezettségekről, tételes pénztárjelentéseket és teljeskörűen a bankszámla kivonatokat, ami teljesen összhangban áll és egyező a főkönyvvel és a mérleggel.

J.T. 2009. május 29-én a **N. Kft.** pénztárából nem tudott és nem is vett ki 20.000.000 forintot, mivel az a pénz nem állt a társaság rendelkezésére, amit alátámasztanak a társaság felszámolója által készített jelentések és a NAV bűnügyi iratai.

Továbbra is állította, hogy 20.000.000 forint pénzáadás nem történt. Egyébként is kérdéses, hogy lehetett **J.T.**nak 20.000.000 forintja kölcsön nyújtásához, figyelemmel a 2009. május 12-én kelt adásvételi szerződésre, a 2009. július 2-án banktól felvett 73.110 euró kölcsönre, felperes neve veszteséges cégeire és sikkasztás bűncselekménye miatti elítélésére.

Az alperesek fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és megalapozott jogi indokolással, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével marasztalta az alpereseket.

Az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést nem követett el, a Fővárosi Ítéltábla iránymutatásának megfelelően az alpereseket felhívta bizonyítékaik csatolására és a megismételt eljárásra előírt bizonyítást lefolytatta a rendelkezésre álló bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően értékelte.

Az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére tekintettel - a másodfokú bíróság által meghatározott iránymutatás alapján - a megismételt eljárásnak kizárólag az volt a tárgya, hogy az alperesek a kölcsönnyújtás hiányára vonatkozó kifogásukat bizonyítsák. A másodfokú bíróság iránymutatása ezzel kapcsolatban az volt, hogy a megismételt eljárásban kizárólag az I. rendű alperest kell felhívnia a perbeli időszakra vonatkozóan a főkönyvi kivonatának a csatolására, amit a perben rendelkezésre álló bizonyítékokkal együtt kell értékelnie, illetőleg azon kifogások alátámasztására, hogy váltótartozásuk kölcsönnyújtás hiányában nem áll fenn, újabb bizonyítékokat is előterjeszthetnek. Erre tekintettel az alperesek által a fellebbezésükben felhozott, e körön kívül eső hivatkozásokat a Fővárosi Ítéltábla nem vizsgálta, mivel ezeket a korábbi eljárásban hozott határozattal a bíróság jogerősen elbírálta.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság felhívására és a másodfokú bíróság iránymutatására tekintettel az alperesek csatolták a 2009. évi egyszerűsített éves beszámolót, a főkönyvi kivonatot, a 2009. december 31-én a hosszú lejáratú kötelezettségek leltárát, a rövid lejáratú kötelezettségeket, pénztárjelentést és bankszámla kivonatokat annak igazolására, hogy a perbeli kölcsön nagyságát elérő pénzmozgás nem történt. Állításuk szerint a kölcsön nyújtásának hiányát igazolja az a körülmény is, hogy a kölcsönt nyújtó **J.T.** 2009. május 29-én maga is kölcsönért folyamodott.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a rendelkezésre álló bizonyítékokat, így különösen a könyvelési anyagot helyesen értékelte és megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az alperesek kétséget kizáróan nem tudták bizonyítani azt az állításukat, hogy az I. rendű alperes nem vett fel kölcsönt.

A megismételt eljárásban az alperesek által csatolt, 2009. évre vonatkozó egyszerűsített beszámolókból lévő számadatok nem egyeznek meg az Igazságügyi Minisztériumnál letétbe helyezett beszámolóban lévő adatokkal, amely az Igazságügyi Minisztérium Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat honlapjáról letölthető, és amit a felperes a 2014. november 13-án az elsőfokú bírósághoz érkezett előkészítő iratához csatolt. Az eltérő számadatokra az I. rendű alperes a 2014. november 13-án tartott tárgyaláson nem tudott nyilatkozni. Mindez pedig az alperesek szavahihetőségét kérdőjelezi meg. Ezen nem változtat az sem, hogy az alperesek a fellebbezésükhöz a 2009. évre vonatkozó beszámolót könyvvizsgálói záradékkal ellátva nyújtották be.

Az I. rendű alperes a megismételt eljárásban a 3. sorszámú előkészítő iratában úgy nyilatkozott, hogy az I. rendű alperes nem szorult rá a kölcsönre, gazdálkodása anélkül is kiegyensúlyozott, konszolidált és harmonikus volt, nem voltak likviditási gondjai, hitelképes volt, nem voltak lejárt adótartozásai sem. Ugyanakkor nem voltak növekedési, beruházási tervei, éppen ellenkezőleg, a tevékenységét be akarta fejezni és az eszközeit, köztük a jelentős értéket képező ingatlanait, gépeit és ügyfeleit, valamint az évek során felhalmozott termelési, gyártási tapasztalatait, gyártóeszközeit, készülékeit, anyagait, a gyártásban tapasztalt szakember gárdájával együtt, értékesíteni kívánta a J.T.-hoz köthető N. Kft.-nek. Ugyanebben a beadványban az ezt megelőző bekezdésben J.T.-ra mint idegen személyre hivatkozott. Mindezek ugyancsak az alperesek szavahihetőségét gyengítik.

Az alperesek által becsatolt 2009. évi egyszerűsített éves beszámolóból megállapítható, hogy az I. rendű alperesnek 21.736.000 forint hosszú lejáratú kötelezettsége és 21.744.000 forint rövid lejáratú kötelezettsége volt, a befektetett eszközeinek értéke 555.275.000 forint volt, míg a mérleg szerinti eredménye 902.000. forint volt.

S. J.-né tanúkénti meghallgatására a megelőző elsőfokú eljárásban már sor került. Ismételt meghallgatása szükségtelen, ezen túlmenően a Pp. 167. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az alperesek nem jelölték meg, hogy ezen tanúval milyen tényeket kívántak bizonyítani.

A 160.000 forint összegű letéttel kapcsolatos alperesi kifogás jelen másodfokú eljárás tárgyát nem képezi, a letét kiutalásáról az elsőfokú bíróságnak kell rendelkeznie, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú eljárásban került az összeg letétbehelyezésre.

Alapítvánnyal sérelmezték az alperesek a fellebbezésükben, hogy az elsőfokú bíróság 2013. november 26-án kelt 32.P.20.332/2012/48. számú végzése nem került felterjesztésre, mert azt a Fővárosi Ítéltábla a 2014. július 1. napján kelt 14.Gpkf.43.579/2014/2. számú végzésével elbírálta és az iratokat az elsőfokú bíróságnak visszaküldte, ahová az iratok 2014. július 28-án érkeztek meg.

A Pp. 13. § (1) bekezdésének e) pontja alapján az ügy elintézéséből ki van zárva és abban mint bíró nem vehet részt az, akitől az ügynek tárgyiilagos megítélése egyéb okból nem várható (elfogultság).

A Pp. 16. § (4) bekezdése szerint a kizárási okot a fél is bejelentheti. E bejelentésnek az eljárás bármely szakában helye van, a 13. § (1) bekezdésének e) pontja alá tartozó okot azonban a fél a tárgyalás megkezdése után csupán akkor érvényesítheti, ha nyomban valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről csak a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és a tudomásszerzés után az okot nyomban bejelenti.

Az alperesek által a fellebbezésükben bejelentett bírói elfogultság a Pp. 16. § (4) bekezdésében foglaltaknak nem felel meg, ezért annak elbírálására nincs törvényes lehetőség.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell a felperesnek megfizetniük a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat. A Fővárosi Ítéltábla az ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alapján mérlegeléssel, az újabb másodfokú eljárásra tekintettel csökkentett összegben határozta meg.

Az alpereseknek a fellebbezésük eredménytelenségére és illetékfeljegyzési jogukra tekintettel kell a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a fellebbezési eljárási illetéket megfizetniük az állam javára a felhívásban megjelölt módon és számlára.

Budapest, 2015. év szeptember hó 2. napján

. Koday Zsuzsanna **s.k.**
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna **s.k.**
előadó bíró

. Pusztai Anita **s.k.**
bíró

A kiadmány hitelül: